

แตงรวงพื้นบ้านงานศพ คณะบัวหลวง จังหวัดกำแพงเพชร

Folk brass band, Bua Luang Funeral ceremony
Kamphaeng Phet Province

ธีระพงษ์ ทัพอาจ^[1]
Teerapong Tup-at

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของแตงรวงพื้นบ้านงานศพคณะบัวหลวง จังหวัดกำแพงเพชร มีประวัติความเป็นมาของแตงรวงคณะบัวหลวง รูปแบบและลักษณะทางดนตรีและศึกษาบทบาทหน้าที่รับใช้สังคมในจังหวัดกำแพงเพชร และจังหวัดใกล้เคียงมาเป็นเวลานาน แตงรวงคณะบัวหลวงจัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2516 มีพัฒนาการรูปแบบการบรรเลงสืบต่อกันมา 47 ปี มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบของการบรรเลงให้มีความเหมาะสมกับความต้องการของคนในสังคมจนเป็นที่ชื่นชอบอย่างกว้างขวางจนถึงปัจจุบันรูปแบบและลักษณะทางดนตรี มีการผสมวงรูปแบบงานศพ ใช้วิธีการนั่งบรรเลงและเดินบรรเลง เพลงจำแนกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ เพลงไทย และเพลงลูกทุ่ง บรรเลงแนวทำนองเดียว ใช้บันไดเสียงเมเจอร์ รูปแบบจังหวะ ²/₂ ⁴/₄ ผลของการศึกษาทำให้ทราบถึงประวัติความเป็นมาของแตงรวงพื้นบ้านคณะบัวหลวงจังหวัดกำแพงเพชร

คำสำคัญ : แตงรวงพื้นบ้าน งานศพ คณะบัวหลวง

^[1] นักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
Ajarn, Faculty of Education, Uttaradit Rajabhat University

Abstract

This article is intended To study the history of folk trumpets for the funeral of the Faculty of Bua Luang. Kamphaeng Phet Province There is a history of the Bua Luang brass band. Forms and characteristics of music and a study of roles and duties in serving society in Kamphaeng Phet Province and nearby provinces for a long time The Bua Luang troupe was established in 1973. The style of playing has been developed for 47 years. The style of playing has been modified to suit the needs of the people in society until it is favored. Extensively until now the style and style of music. There is a mix of funeral styles. Use the method of sitting, playing and walking. The songs are classified into 2 types, namely Thai songs and Luk Thung songs. sing a single melody Use major scale, rhythm pattern $\begin{smallmatrix} 2 & 2 \\ 4 & 4 \end{smallmatrix}$ The results of the study revealed the history of the Bua Luang folk brass band.

บทนำ

จากการล่าอาณานิคม ทำให้ประเทศมหาอำนาจขยายอิทธิพลเข้าไปครอบครองดินแดนของชาติอื่น ไม่ว่าในรูปการเมือง เศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม และนำไปสู่การแข่งขันแย่งชิงผลประโยชน์ การแข่งขันของประเทศจักรวรรดินิยมมีผลกระทบต่อการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศโดยเฉพาะ ภายหลัง พ.ศ. 2413 เป็นต้นมา ได้สร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศโดยเฉพาะ ภายหลัง พ.ศ. 2413 เป็นต้นมา ได้สร้างความขัดแย้งให้กับประเทศมหาอำนาจมากขึ้น ดังเช่น การแข่งขันระหว่างอังกฤษกับเยอรมันนั การแข่งขันระหว่างสองชาตินี้ในดินแดนต่างๆ เป็นผลให้มีการแบ่งกลุ่ม พันธมิตรของประเทศมหาอำนาจในยุโรป จนนำไปสู่ สงครามโลก ในที่สุด ในการล่าอาณานิคมนี้ โดยการนำทหารเข้ามายึดในดินแดนต่างๆในเอเชียและประเทศอังกฤษได้

ปกครองดินแดนเอเชียใต้ อินเดีย ปากีสถาน ศรีลังกา พม่า มาลายู ฝรั่งเศส
ปกครอง เวียดนาม ลาว และกัมพูชา ฮอลันดาปกครองอินโดนีเซีย โปรตุเกส
ปกครองติมอร์ โดยนำเอาแนวทางทหารเข้าเผยแพร่ไปด้วย

ตำรวจ ในราชการที่ 4 ประมาณ พ.ศ. 2395 ทรงจัดตั้งกองทหารเกณฑ์
ฝึกหัดเป้าแบบฝรั่งเศสโปรดเกล้าฯ ให้อ้อยเอกอิมแปย์ กับอ้อยเอกน็อกซ์
เป็นครูตรวจฝึกทหารเกณฑ์ระหว่างวังหลวงและวังหน้า ต่อได้มีการพัฒนาเกิดขึ้น
โดยสมเด็จพระเจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์กรมพระนครสวรรค์วรพินิต ได้ทรงปรับปรุง
เปลี่ยนแปลงวิธีการบรรเลงตำรวจทหารเรือเป็นแบบตะวันตก มีการประสานเสียง
ตามหลักทฤษฎีดนตรีสากล และมีการจัดแสดงคอนเสิร์ตขณะที่ตำรวจเริ่มได้รับ
ความนิยมจากชาวบ้านมากขึ้น โดยเฉพาะงานบุญประเพณีต่างๆ จึงกล่าวได้ว่า
ตำรวจเป็นวงดนตรีสากลวงแรกที่ชาวบ้านรู้จัก และถือว่าทันสมัยที่สุด (สุกรี เจริญสุข,
2536 หน้า 27-38)

จอร์น ครอว์เฟิต กับดนตรีของชาวสยาม ในช่วงยุคอาณานิคมชาติตะวันตก
มายึดครองดินแดนอังกฤษเข้าปกครอง อินเดีย ศรีลังกา ปากีสถาน บังคลาเทศ
และพม่า สเปนปกครองฟิลิปปินส์ฝรั่งเศสปกครอง เวียดนาม กัมพูชา และลาว
ความสัมพันธ์ของอังกฤษต่อสยามประเทศมีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา
(พ.ศ. 2148 - 2153) ยุคที่ชาติตะวันตกแสวงหาเมืองขึ้น ดนตรีสยามในสายตา
ของครอว์เฟิต ที่ได้บันทึกไว้คือ ลีลา และท่วงทำนอง ดนตรีของชาวสยาม
พอที่จะรับได้มากกว่าดนตรีตะวันออกอื่นๆ เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี. (2560 หน้า 78-88)

ตำรวจ เป็นสังคมท้องถิ่นที่อยู่ในเขตจังหวัดกำแพงเพชร มีตำรวจคณะ
บัวหลวงที่มีชื่อเสียงและได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางทั้งในเขตจังหวัด
กำแพงเพชรและจังหวัดใกล้เคียง เป็นคณะตำรวจที่มีความเก่าแก่มีการสืบทอด
ต่อกันมาเป็นเวลานานถึง 47 ปี ยังไม่ล้มสลายมีการพัฒนารูปแบบของวงและ
วิธีการบรรเลงเป็นที่ชื่นชอบและเป็นที่ยอมรับของสังคมอยู่ตลอดเวลา
ตำรวจคณะบัวหลวง จึงมีความน่าสนใจที่จะติดต่อไปบรรเลงในงานต่างๆ
แต่ในปัจจุบันนี้ตำรวจคณะบัวหลวงรับได้เฉพาะงานศพเท่านั้นด้วยหัวหน้านำ
มีอายุมากขึ้นไม่ได้แกะเพลงใหม่ต่อให้ลูกศิษย์และคิดว่าเล่นเฉพาะงานศพ

ก็เพียงพอแล้ว สามารถบรรเลงสร้างความบันเทิงให้กับผู้มาร่วมงานได้อย่างสนุกสนานจึงเป็นแถวคณะที่ได้รับการนิยมนำมาจนถึงปัจจุบัน แถวคณะ บัณฑิตวิทยาลัย ประกอบด้วยเครื่องดนตรี ได้แก่ อัลโตแซกโซโฟน เทนเนอร์แซกโซโฟน ทรัมเป็ต ฉิ่ง ฉาบ ยูโฟเนียม และกลองใหญ่ มีการบรรเลงทำนองเพลงได้หลายรูปแบบทั้งเพลงไทย เพลงมาร์ช เพลงลูกทุ่ง เป็นต้น ซึ่งได้พัฒนาประยุกต์ให้มีความทันสมัยเข้ากับโอกาสต่างๆ และลักษณะของงานประเพณีได้เป็นอย่างดี

การศึกษารูปแบบแถวคณะบัณฑิตรวม

การค้นคว้าศึกษาความเป็นมาของแถวงานศพคณะบัณฑิตรวมในจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ในปี พ.ศ. 2516 อาจารย์ประสงค์ได้ชักชวนเพื่อนบ้านมารวมตัวกันจัดตั้งเป็นคณะแถวขึ้นบรรเลงในตำบลคลองแม่ลาย โดยใช้ช่วงเวลาว่างจากการงานด้านการเกษตรรวมตัวกันฝึกซ้อมและเริ่มรับงานบรรเลงแถวเป็นอาชีพรองจากการเกษตร ระยะเริ่มแรกได้มีการตั้งชื่อคณะแถวว่าบัณฑิตรวม โดยอาจารย์ประสงค์เป็นหัวหน้าวง ต่อมาเมื่อมีคนรู้จักและชื่นชอบการบรรเลงของคณะแถวมากขึ้นได้เรียกชื่อ แถวคณะบัณฑิตรวม จึงใช้ชื่อนี้สืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน แถวคณะบัณฑิตรวม มีพัฒนาการความเปลี่ยนแปลงของการผสมวงเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม โดยแบ่งออกเป็น 3 รุ่นด้วยกัน คือ

เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2516 ในจังหวัดกำแพงเพชรมีคณะแถวที่มีชื่อเสียงคือ แถวคณะบัณฑิตรวมได้มีการสืบทอดต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่นจนถึงปัจจุบันเป็นเวลา 47 ปี มีหลักฐานปรากฏชัดเจนว่าแถวได้เข้ามาเผยแพร่ ณ บ้านคลองแม่ลาย จากการสัมภาษณ์นักดนตรีในชุมชนแห่งนี้จึงพอสันนิษฐานได้ว่าเริ่มมีการเล่นแถวครั้งแรกที่นี่เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2516 ผู้นำเข้ามาเผยแพร่คนแรกคือ เริ่มต้นครอบครัวของคุณพ่ออาจารย์ประสงค์เป็นคนอาศัยอยู่ที่จังหวัดพิจิตร บ้านหนองบัว ตำบลท่าขมิ้น อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร อาจารย์ประสงค์ เอี่ยมพรว อายุ 64 ปี รุ่น 3 อาชีพทำนามีลูก 3 คน เป็นผู้ขายทั้งหมด เมื่อ พ.ศ. 2509 อาจารย์ประสงค์ อายุ 10 ปีได้หัดแถวมาจากพี่ชายชื่อ เกษม

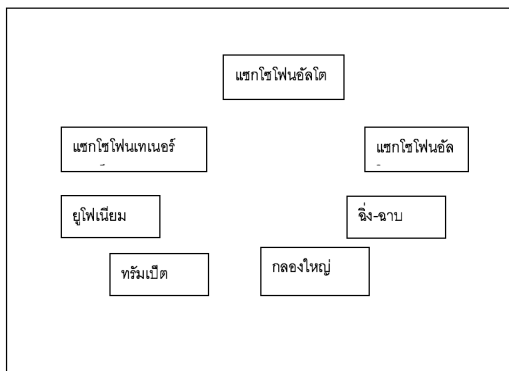
เอี่ยมพราว รุ่น 2 ที่จังหวัดพิจิตร ที่มีอายุห่างกัน 1 ปี ส่วนพี่ชายก็ได้หัดมาจากพี่ชายคนโต ชื่อ สาร เอี่ยมพราว ฝึกหัดที่จังหวัดพิจิตร เกิด พ.ศ. 2489 รุ่น 1 ซึ่งมีอายุห่างกัน 12 ปี เป็นลูกคนโตได้สอนให้ได้มาประมาณ 50 เพลง ครอบครัวของอาจารย์ประสงค์ มีลูกทั้งหมด 7 คน ชาย 3 คน หญิง 4 คน โดยอาจารย์ประสงค์ เป็นลูกคนที่ 7 อาจารย์ประสงค์ได้ย้ายจากจังหวัดพิจิตร มาสร้างครอบครัวที่จังหวัดกำแพงเพชรนอกจากอาจารย์ประสงค์ ได้หัดให้เพื่อนบ้านในบริเวณนั้นถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของนักดนตรีในจังหวัดกำแพงเพชร ก่อนจะไปตั้งวงกันเอง โดยสมันนั้นรวมตัวกันเล่นแตรวง มีสมาชิก 6 - 7 คน รับงานทุกประเภทเน้นที่งานบวชเป็นส่วนมากในตอนนั้น ด้วยปัจจุบันอายุมากขึ้น ตอนนี้รับเฉพาะงานศพ สมาชิกในวงก็เป็นลูกๆ หลานๆ 6 - 7 คน ความสามารถส่วนตัวของอาจารย์ประสงค์ คือ เล่นเครื่องเป่าได้เกือบทุกชิ้นยกเว้น ยูโฟเนียม การไหว้ครูของแตรวงบัวหลวงอาจารย์ประสงค์จะไม่มีการไหว้ประจำปี พอมีงานแสดงที่ไหนก็จะถือเป็นการไหว้ครูไปด้วยในตัวเองปัจจุบันสมาชิกในวงของบัวหลวง ลูกชายทั้ง 3 คน หลาน 2 คน รวมอาจารย์ด้วยเป็น 6 คน อาจารย์ประสงค์เป่าอัลโตแซกโซโฟน ลูกชายคนโตเป่ายูโฟเนียม ลูกชายคนกลางตีกลอง ลูกชายคนเล็กเป่าเทเนอร์แซกโซโฟน หลานลูกชายคนโตเป่าอัลโตแซกโซโฟน หลานอีกคนตีฉาบ อาจารย์ประสงค์เป็นผู้บุกเบิกแตรวงบัวหลวง สมาชิกของแตรวงของบัวหลวงเป็นลูกๆ หลานๆ ผู้มีใจรักดนตรีที่ใช้เวลาว่างจากการทำงานมารวมตัวฝึกซ้อมและเริ่มรับงานแตรวงเป็นอาชีพ รองจากอาชีพทางการเกษตรเรื่อยมาเมื่อแรกเริ่มนั้นแตรวงในบ้านคลองแม่ลายยังมีชื่อเสียงโดยอาจารย์ประสงค์เป็นผู้ตั้งวงแตรวงขึ้นมาเองคนทั่วไปก็มักจะเรียกกันติดปากว่าแตรวงบัวหลวงนั่นเอง

ถือได้ว่าแตรวงคณะบัวหลวง มีการสืบทอดติดต่อกันมาเป็นเวลา 47 ปี เฉพาะในจังหวัดกำแพงเพชร โดยในแต่ละรุ่นจะมีการเพิ่มเติมปรับเปลี่ยนเครื่องดนตรีให้เหมาะสมกับเพลงที่ใช้บรรเลงเพื่อตอบสนองความต้องการของสมาชิกในสังคมในแต่ละสมัยอยู่ตลอดเวลา จึงส่งผลให้แตรวงคณะบัวหลวงมีอายุ เป็นที่ยอมรับของคนในสังคมทุกสมัยมีชื่อเสียงแพร่กระจายไปทั่วในเขตจังหวัดกำแพงเพชร ปัจจุบันในจังหวัดกำแพงเพชรมีแตรวงที่ได้หัดจากแตรวงคณะบัวหลวงหลายวง เช่น คณะ ศ เจริญศิลป์ คณะเทพนิมิต พรสวรรค์ กำปั่นทอง แลรวมวงที่เกิดขึ้นมาแล้ว 11 คณะ ด้วยกัน

1. รูปแบบของตรวจ

การค้นคว้าศึกษาารูปแบบและลักษณะทางดนตรีของตรวจพื้นบ้านงานบวชคณะบัวหลวง จังหวัดกำแพงเพชร “รูปแบบ” หมายถึง รูปร่าง โครงสร้าง ในดนตรี คือโครงสร้างที่เป็นแบบแผนในการประพันธ์เพลงมีลักษณะคล้ายกับการประพันธ์ประเภทร้อยกรองที่บอกตำแหน่งของคำที่ต้องสัมผัสลักษณะการบรรเลงโดยกำหนดรูปแบบการบรรเลงของตรวจพื้น คณะบัวหลวงมีอยู่ด้วยกัน 2 รูปแบบ คือ

1.1 การนั่งบรรเลง ในการนั่งบรรเลงนั้นตรวจพื้นบ้านงานศพคณะบัวหลวง จังหวัดกำแพงเพชร ใช้บรรเลงในบริเวณสถานที่จัดพิธีด้วยการนั่งล้อมวงตามแผนผังแสดงตำแหน่งที่นั่ง ดังนี้

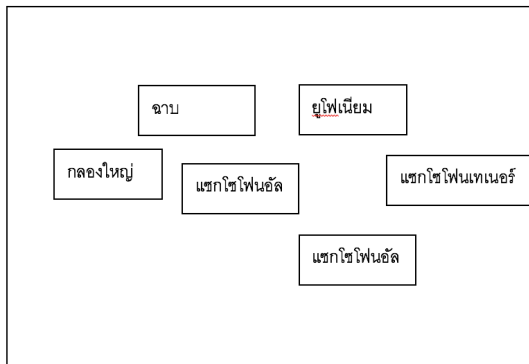

ภาพที่ 1 แผนผังแสดงตำแหน่งในการนั่งบรรเลงงานอวมงคล
ที่มา นายธีระพงษ์ ทัพอาจ

ภาพที่ 2 ตรวจวงคณะบัวหลวงในงานอวมงคล
ที่มา นายธีระพงษ์ ทัพอาจ

1.2 การเดินบรรเลงเพื่อนำขบวนแห่ศพ นั้นแต่ตรงพื้นที่บ้านงานบวช คณะบ่าวหลวงจังหวัดกำแพงเพชร ไม่มีการจัดเรียงรูปขบวนที่แน่นอน แต่นิยมให้ กลองใหญ่และฉาบอยู่แถวหน้า จึงตามด้วย แซกโซโฟน ยูโฟเนียม ในการเดิน บรรเลงนั้นไม่มีการกำหนดที่ชัดเจนเดินตามกันด้วยความเหมาะสม โดยกลอง ใหญ่ ฉาบ จะอยู่ใกล้กัน ส่วนหัวหน้าวงจะเป็นผู้ขึ้นเพลง

ภาพที่ 3 แผนผังแสดงรูปขบวนแห่ศพของแตตรงคณะบ่าวหลวงในพิธีอวมงคล
ที่มานายธีระพงษ์ ทัพพอาจ

ภาพที่ 4 แตตรงคณะบ่าวหลวงในงานอวมงคล
ที่มานายธีระพงษ์ ทัพพอาจ

2. เครื่องแต่งกาย

แตตรงคณะบ่าวหลวงแต่งกายโดยเสื้อแขนยาวสีขาวผูกเนคไทด์ สวมกางเกง ทรงสแล็ค รองเท้าคัทชู หรือรองเท้าผ้าใบสีดำในการเคลื่อนขบวนเริ่มออก

จากบ้านแบ่งเป็นช่วงเช้าและช่วงบ่ายขึ้นอยู่กับทางเจ้าภาพจะหากฤกษ์ยามใด
เหมาะสมกับความพร้อมของตัวเอง โดยอาจารย์ประสงค์ เอี่ยมพราว รุ่น 3
เป็นผู้กำหนดขึ้นมาเพื่อให้เหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน การแต่งกายนั้นจะแต่งตัว
ใส่เสื้อเชิ้ตสีขาวผูกไทด์ เพราะงานที่รับส่วนใหญ่เป็นงานศพ หรืองานอวมงคล

ภาพที่ 5 แต่งกายเล่นงานวันอาทิตย์ - วันเสาร์
ที่มา นายธีระพงษ์ ทัพพอาจ

3. เพลงที่ใช้บรรเลง

3.1 การบรรเลงเพลงของแตรวงบัวหลวง ใช้วิธีการฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรี
โดยเรียกว่าการต่อเพลง การต่อเพลงของแตรวงคณะบัวหลวงที่ใช้สืบทอดกันมา
มีอยู่ด้วยกัน

1. รุ่น 1 นั้นการเล่นแตรวงโดยทั่วไปจะไม่ใช้โน้ตในการต่อเพลง ครู
ผู้สอนจะต่อเพลงโดยการร้องออกเสียงทำนองเป็นเสียง หน้อย นอย น้อย
แล้วให้ลูกศิษย์หาเสียงของเครื่องดนตรีและเป่าเลียนแบบตามเสียงทำนอง
ที่ครูร้องนอยให้ฟัง ครูจะสอนโดยการร้องบอกทำนองอยู่เช่นนั้นจนกว่าจะจำได้
โดยไม่มีกระดาษบันทึกเป็นรูปแบบโน้ตเพลงแต่อย่างใด

2. โน้ตเพลงได้บันทึกไว้จากพี่ชายที่รุ่นที่ 2 ชื่อนายเกษม เอี่ยมพราว
ได้คิดค้นวิธีการจดบันทึกโน้ตเพลงขึ้นเพื่อใช้ในกระบวนการต่อเพลงให้มี
ระยะเวลาในการจำเพลงเร็วขึ้นและใช้เป็นเครื่องในการช่วยความจำ ตลอดจน
สามารถนำโน้ตเพลงไปฝึกซ้อมด้วยตนเองได้ตลอดเวลาในยามว่างจากการ
ทำงาน

3. การบันทึกโน้ตของแตรวงคณะบัวหลวงจะเขียนโน้ตโดยไม่ใช้อักษรย่อแต่จะเขียนด้วยอักษรตัวเต็มเป็น โด เร มี ฟา ซอล ลา ซี กับโน้ตตัวเลข 7 เพลงและไม่มีการกันห้องเพลงเพื่อกำหนดจังหวะที่ชัดเจน เป็นการบันทึกโน้ตสำหรับบอกระดับเสียงแบบเรียงความเป็นวรรคเพลงเพื่อช่วยในการจดจำเพลงเท่านั้น

3.2 เพลงที่แตรวงคณะบัวหลวงใช้บรรเลงในงานต่างๆ ทั้งงานศพ มีการบรรเลงเพลงทั้งหมด จำนวน 37 เพลง ได้ทำการจำแนกเพลงที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดออกเป็น 2 ประเภท คือ เพลงไทย เพลงลูกทุ่ง

1. เพลงไทย และเพลงรับพระส่งพระเพลงที่แตรวงคณะบัวหลวงใช้บรรเลงทั่วไปในช่วงที่มีเวลาวางเพื่อให้บรรยากาศในงานไม่เงียบเหงา มีจำนวน 35 เพลง ประกอบด้วย เพลงแขกบรเทศ เพลงแขกเชิญเจ้า เพลงลาวดำเนินทราย เพลงเขมรไทรโยก เพลงนกเขาชะแมร์ เพลงดวงเดือน เพลงลาวสมเด็จ เพลงลาวเสียงเทียน เพลงกระแซ เพลงแขกหนึ่ง เพลงแขกโหม่ง เพลงแขกลพบุรี เพลงเขมรโพธิสัตว์ เพลงเขมรพวง เพลงมอญชุดมะพร้าว เพลงมอญร้องไห้ เพลงมอญเล่นน้ำ เพลงแขกมอญ เพลงพม่าแหกคุก เพลงพม่าห้าท่อน เพลงลาวเจริญศรี เพลงแขกมอญบางขุนพรหม เพลงหวัง เพลงสาธุการ เพลงจระเข้หวายาว ประเภทรับพระส่งพระ เพลงขวัญอ่อน เพลงทำนายฝัน เพลงนาคจำแรงรูป เพลงโสภทยอย เพลงสร้อยเพลง เพลงไอ้ไร เพลงไอ้ลาว เพลงมะลิลอย เพลงสะดาวแปลง เพลงมอญ เพลงที่ไทยนั้นจะใช้ในพิธีการต่างๆ กัน เช่น งานศพ จะใช้เพลงมอญอ้อยอิง เพลงลาวดำเนินทราย เพลงเขมรไทรโยก แตรนอน งานในพิธีการเปิดงาน เช่น เพลงมหาฤกษ์ มหาชัย เป็นต้น

2. เพลงลูกทุ่ง เพลงที่เป็นที่รู้จักทั่วไป ทั้งประเภท สตริง ลูกทุ่ง และลูกทุ่งบางเพลง ใช้บรรเลงเพื่อสร้างความเศร้าในศพทั้งในรูปแบบการนั่งบรรเลงและการเดินบรรเลงได้นำมาใช้ จำนวน 2 เพลง ประกอบด้วย เพลงหงส์ทอง และแตรนอน เพื่อให้เหมาะสมกับงานที่ใช้บรรเลงแสดงถึงความเศร้า ซึ่ง เสียใจ เป็นต้น

3.3 การทดสอบความรู้ความสามารถของสมาชิกในวงเครื่องขลุ่ยหวาง ได้ใช้วิธีการดังต่อไปนี้

1. เป่าไล่เสียง โด เร มี ฟา ซอล ลา ซี ได้ชัดเจน
2. เป่าเพลงมหาชัยได้จบเพลง
3. เป่าเพลงที่สอนไปได้ครบตามที่กำหนด ถูกต้อง
4. สามารถแสดงบรรเลงงานเครื่องขลุ่ยหวางพื้นบ้านร่วมกับสมาชิกในวงได้

บทส่งท้าย

ประวัติความเป็นมาของเครื่องขลุ่ยหวางพื้นบ้านงานบวชคณะขลุ่ยหวาง จังหวัดกำแพงเพชร รู้ว่าเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2516 ที่มีความสนใจความรักในการบรรเลงเครื่องขลุ่ยหวางกันรวมตัวจัดตั้งเป็นคณะเครื่องขลุ่ยหวางขึ้นบรรเลงในตำบลคลองแม่ลาย อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร โดยใช้ช่วงเวลาวางจากการทำงานด้านการเกษตรรวมตัวกันฝึกซ้อมและเริ่มรับงานบรรเลงเครื่องขลุ่ยหวางเป็นอาชีพรองจากการเกษตร มีการตั้งชื่อคณะเครื่องขลุ่ยหวางตั้งแต่มีการรับงานครั้งแรกเครื่องขลุ่ยหวาง มีพัฒนาการรูปแบบของการผสมวง ด้วยกัน 3 รุ่น คือ รุ่นที่ 1 ระหว่างปี พ.ศ. 2500 - 2514 รุ่นที่ 2 ระหว่างปี พ.ศ. 2510 - 2515 รุ่นที่ 3 ระหว่างปี พ.ศ. 2516 - ปัจจุบัน ถือได้ว่า มีการสืบทอดติดต่อกันมาเป็นเวลา 47 ปี และมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบของการบรรเลงให้มีความเหมาะสมกับความต้องการของคนในสังคมจนเป็นที่ชื่นชอบอย่างกว้างขวางจนถึงปัจจุบัน การแต่งกายในประจำวันนั้นทางคณะจะแต่งตัวใส่เสื้อแขนยาวสีขาว ผูกเนคไทด์ สวมกางเกงทรงสแล็ค รองเท้าคัทชู หรือรองเท้าผ้าใบสีดำก่อนถึงวันงานทุกคนจะไปรวมตัวกันที่จุดนัดหมายคือบ้าน อาจารย์ประสงค์ เอี่ยมพราว และยังเป็นจุดที่ไว้รับงานของทางคณะอีกด้วยการศึกษารูปแบบเครื่องขลุ่ยหวางงานศพคณะขลุ่ยหวางในจังหวัดกำแพงเพชร จะเห็นถึงวิธีการจัดรูปแบบเพลง วิธีการแต่งตัว วิธีการบรรเลง กระบวนการสืบทอดต่อกันมาการดำรงอยู่กับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเชื่อมโยงกันอยู่ตลอดเวลาเป็นผลให้เครื่องขลุ่ยหวางนี้มีโด่งดังมาจนถึงปัจจุบันนี้

จะเห็นได้ว่ารูปแบบและลักษณะทางดนตรีของเครื่องขลุ่ยหวางงานบวชคณะขลุ่ยหวางในจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า การบรรเลงทำนองเพลง

1. ใช้ทำนองเพลงในการบรรเลงแนวทำนองเดียว
2. ไม่มีการประสานเสียงในการบรรเลงระหว่างเครื่องดนตรี
3. บันไดเสียงที่ใช้บรรเลงทางเมเจอร์ (Major) โดยยึดถือตามความ
ถนัดของผู้บรรเลง พบว่า เพลงพิธีกรรม ใช้บันไดเสียง C G F เพลงไทย ใช้
บันไดเสียง C และเพลงสมัยนิยมใช้ Bb C

4. จังหวะของทำนองเพลง ใช้รูปแบบจังหวะ 2/4 และ 4/4 บทบาท
หน้าที่ของบรรดางานศพคณะบัวหลวงในจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า มีบทบาท
หน้าที่ 2 ด้าน คือ ด้านพิธีกรรม มีบทบาทหน้าที่ในการบรรเลงประกอบ
ขั้นตอนพิธีและการบรรเลงแห่ ด้านการบรรเลงให้ดูศักดิ์สิทธิ์หลังจากเสร็จสิ้น
ขั้นตอนของพิธีกรรมและประกอบขบวนแห่ศพ ในปัจจุบันนี้บรรดามีการพัฒนา
ไปตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปเพื่อให้ดำรงอยู่ของบรรดางานศพบัวหลวง
ปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้บรรดางานศพบัวหลวงดำรงมาได้ 3 รุ่น คือ การถ่ายทอดให้คุณ
รุ่นต่อไปนำแนวทางไปใช้ในการประกอบเป็นอาชีพได้ นักดนตรีแต่ละคนต้อง
ผ่านการฝึกฝนจนชำนาญต้องรู้จักเพลง ต้องผ่านการแห่หน้าที่เป็นการทดสอบ
ความอดทนของสมาชิกในวงของบรรดางานศพบ้านตาล ด้วยประเด็นที่ได้กล่าวมานี้
ทำให้บรรดางานศพบัวหลวงถึงดำรงอยู่มาได้จนถึงปัจจุบันเป็นเวลา 47 ปี
ยังไม่ล่มสลายไปจากจังหวัดกำแพงเพชร จนชาวเมืองให้คำชมว่าของดีกำแพงเพชร
จนถึงทุกวันนี้ ปัญหาที่บรรดาเกือบทุกวงในจังหวัดกำแพงเพชร หรือ จังหวัด
ใกล้เคียงและทุกภาคทุกวงในประเทศไทยที่กำลังเจอปัญหาเช่นเดียวกันคือ
การสืบทอดของคนรุ่นหลังเพราะการเป่าแตรให้ความบันเทิงไม่ใช่ว่าจะเป่าเก่ง
อย่างเดียวต้องอดทนกับปัญหารอบด้าน คือ ต้องอดทนกับความเหนื่อย
อดทนต่อแดดที่ร้อน อดทนในการอยู่ร่วมกันกับความคิดเห็นแตกต่างของ
แต่ละคนในหมู่คณะ อดทนต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบัน เป็นต้น
จะเห็นได้ว่าบรรดาที่มีอยู่ในประเทศไทยมีการสืบทอดแตกต่างกันออกไปตาม
ในลักษณะภูมิประเทศ พื้นที่ ประวัติศาสตร์ การปกครอง วัฒนธรรม แล้วจะมี
สักกี่วงที่มีการสืบทอดที่รักษาความยาวนานได้จนถึงปัจจุบันได้นานถึง 47 ปี
ขนาดนี้ อยากเช็กเช่นบรรดาพื้นบ้านงานบวชคณะบัวหลวงจังหวัดกำแพงเพชร

เอกสารอ้างอิง

เฉลิมศักดิ์ พิภูลศรี. (2560). **ประชุมบทความวิชาการดนตรี**. ขอนแก่น :

โครงการตำราบัณฑิตศึกษา สาขาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

พูนพิศ อมาตยกุล. (2524). **“ทูลกระหม่อมบริพัตร กับการดนตรี”**

กรุงเทพมหานคร: จันฉนวนิชย์.

ธีระพงษ์ ทัพพกิจ. (2560). **ตรวจคณะบ้านตาล ตำบลทุ่งยั้ง อำเภอลับแล**

จังหวัดอุตรดิตถ์. คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ประทีป นกปี. (2551). **เอกสารประกอบคำบรรยาย รายวิชา 779551**

ดนตรีวิเคราะห์. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สุกรี เจริญสุข. (2543). **แต่งและแต่งของชาวสยาม**. กรุงเทพฯ : พิมพ์ครั้งที่ 1

ด็อกเตอร์แซ็ค.

สธน โรจนตระกูล. (2559). **แต่ง**. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ครั้งที่ 2

โอเดียนสโตร์.

ผู้ให้สัมภาษณ์

นายประสงค์ เอี่ยมพราว หัวหน้าวง สัมภาษณ์ ในวันที่ 10 เมษายน

พ.ศ. 2563

นายประสงค์ เอี่ยมพราว หัวหน้าวง สัมภาษณ์ ในวันที่ 6 มิถุนายน

พ.ศ. 2563

นายอิศวร เอี่ยมพราว นักดนตรีอาวุโส สัมภาษณ์ ในวันที่ 6 มิถุนายน

พ.ศ. 2563